

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Kilőldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Az erdélyi gazdasági egyesület.

Az erdélyi gazdasági egyesület vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését Kolozsvárról. A tárgysorozat két kiváló pontja volt az elnöki megnyitó és dr. Finály Henriknek báró Kemény Gábor felett tartott emlékbeszéde. Szabó József elnök megnyitó beszédéből, melyben a fontos feladatokat teljesítő egyesület hivatásáról és eddig kifejtett tevékenységéről beszélt, az alábbi kivonatot közöljük, ajánlván az abban elmondottakat az érdekelt gazdaságközösség figyelmébe.

Ha ezen országrész gazd, egyesületének létjogosultságát a csak röviden vázolt, felsorolt tények által némileg igazoltam is, fenmarad, hogy vajjon megfelel-e hivatásának; mert hallani lehet azon véleményt, hogy nem ad elég életjelt, hogy tétlen, nem igyekszik minden újabb gazdasági actualis kérdéseket erőlyesen felkarolni, vagy ha azt teszi is, lassu a működése és nem a némelyek által ohajtott irányban hat. Megkísértem ezen véleményeket részletezni. Megengedem, hogy ezen vélemény azon szempontból felfogva, hogy ezen egyesület működése egybeazonosítottatik a pesti országos gazd. egyesület tevékenységével, lehet némileg jogosult, de vizsgáljuk az ot-tani és itteni körülményeket. Igaz, hogy amannak működésétől elmaradunk; de mi okozza ezt? mi segíti elő működését? mi teszi élénkké? Nemcsak anyagi helyzete, 22 ezer frtot meghaladó bevételei, nemcsak tagjainak nagy száma (1035 tagja lévén), hanem a minden egyesületi tevékenység első feltétele — és a nélkül az eredmény csak hiányos lehet — tagjainak, gazdátársainak megleg érdeklődése és a földbirtokosok körén kívül, elméleti szakképzett hivatásuknál fogva

gazdasági irodalommal, oktatással, felügyelettel foglalkozó egyének, kik nemcsak egyesületen az évi részvény fizetésével való tagsági beállással, hanem valódi érdeklődéssel, mindenekben való munkás részvételükkel igyekeznek minden kérdést tanulmányozni és a gyakorlati eredményt előmozdítani és még ott is, a mint a most visszalépett elnök nagyméltósága mondá: „Az elért sikereket a régi tagok ügybuzgalmának tartja és ohajtja, hogy a fiatal nemzedék is olyan eredmény-nyel működjen a gazdasági érdekek előbbvitel körül és kétszeresen szükséges, hogy a társadalmi faktorok teljes tevékenységüket fejtsek ki.”

És ezzel szemben mit látunk mi egyesületünk-nél? A régiebb alapító tagok, fájdalom, nagyon apadnak; így a múlt évben is nem egy, hanem több oly tagja az egyesületnek hunyt el, kik tapasztalataikkal, tetteikkel gyamolították és hathatós befolyásukkal ügyeit az egyesületnek elősegítették; újabb tagok nem kellő arányban jelentkeznek, vagy ha be is lépnek, nem érdeklődnek és azok, kiknek első sorban hivatásuk lenne szellemi közreműködésökkel az egyesület tevékenységét támogatni, csaknem visszavonulnak és így természetesen a kellő érdeklődés hiánya miatt az ohajtott eredmény elmarad, mert az elnökség a választmány, a hivatali kar bármily buzgó is lennének, hiányozván a támogató, résztvevő, buzditó gazdátársak közreműködése, azoknak, mondhatni, közönye, sőt még a csekély tevékenység iránt talán helytelen szempontból felfogott hibáztatása miatt valóban csodálni nem lehet, hogy a kívánt élénkség hiányzik.

Ezen állításom igazolásul elég egy pillantást vetni a választm. gyűlések névsorára, mely átlag alig 9 tagot és csekély eltéréssel majdnem ugyanazokat mutatja.

Pedig az eltelt évben is actualis kérdésekkel foglalkozott az egyesület.

Igy például a regále megváltása, ez ország-rész földbirtokosainak tetemes jövedelmi forrása, nagyon sok tekintetben eltért az anya-országtól, más jog alap és kiterjedés, félévi fáradság és tetemes költséggel. Az anyagot, az alapot a terjedelmes, kimerítő emlékirathoz az egyesület adta, melyből sok — ha nem is minden — lett a törvényjavaslatba felvéve.

A megváltozott adórendszer folytán, a czukorrépa-termelés terén, hazánk is versenyezhetvén más országok ezen fontos, jövedelmező és különösen a földnek intenzívebb művelése által a többi utóterményekre jótékony hatással bíró termelési ágával, ezen egyesület gyűjtötte a felvilágosító adatokat, közre adta; a termelők érdekeire ügyelve, óvatosan kívánt eljárni, termelési vezérfonalat adott ki és kíséreltetéltelre különböző fajmagvakat osztott ki, úgy, hogy erre mintegy 400 frtot költött; azt hiszem, anyagi állásához képest nem kevés, hanem talán még erejét is meghaladó áldozat. Nemkülönben a burgonya nagyban, sok gyártási czélokra való termelése, terjesztésére felolvasó, felvilágosító értekezletet hívott össze, lapjában termelési utasítást adott ki.

Ugyesintén a múlt évben nyert életet egy az egyesületnek évek óta figyelmes gondoskodását képező intézmény: a pesti jelzálog-bank kolozsvári kiküldöttsége, mely októberben kezdte meg működését és az egyesület bizalmi férfainak önzetlen közreműködésével már eddig is szép, tetemes összegekkel segítette az ország kölcsön-keresőt.

Az elmúlt évben alakult irodalmi szakosztály is valóban hasznos, rövid, gyakorlati, tanulságos füzetekkel hozzájárul a gazdaság emelésére.

Meglehet, hogy mindezen elősoroltak nem elegendők a mai kor gőz- és villanyával ha-

A „Székelyföld” tárczája.

Simi Jóska.

Irta Zoltáni Géza.

Ott lakik a falu végén abban a rozszant házikóban.

Az a kopott, kidült-bedült oldalú viskó töredezett, pókhálós ablakaival, mohos nádfedelével, az a szűk, gyomverte, piszkos udvar korhadt palánkjával, az az ő „kurijája”.

A csacsogó csermely messze kikerüli s partjairól a redves füzek komoran tekintenek az elhagyatott kunyhó felé, mintha félnének tőle. Nem rak fészket eresze alatt a fecske; még a veréb is ijedve rebben fel, ha a tetejére szállott.

Némán, roskadozva mered a vidékre.

S az a szegény bolond Simi Jóska, az a bozontos szakállú, napégette képű, görbe vén ember ezt a düledező romladékot nézi kuriának. Az a csendes bolond, a ki senkit se bánt, a ki senkinek sem vét: a falu bolondja.

Isméri mindenki.

Mindennap végigeszoszog a „nagyutczán” szakadozott, foltos, zsiros ruhájában, azzal a piszkos vászon-tarisznyával az oldalán.

Ha utána kiált az utcagyermek: „Kell-e krajczár, bolond Simi?” — ránczos, napégette arcán

örömsugár villan át, odatipeg s mohón kap a feléje nyújtott egy-két kerek kavics után. Nem szól, nem köszöni meg, hanem félénken körülnéz bambá tekintetével, mintha attól félne, hogy meglátják; tarisznájába csusztatja a kavicsokat s tompán mormogja:

— Huszonhét . . . huszonnyolc . . .

Aztán ismét földre süttöt szemekkel csoszog tovább.

Mikor összejárta az egész falut, tarisznájában már sok kavics van. Minden gyermektől kap egyet-kettőt; tudják, hogy a bolond Siminek az kell.

S az a bozontos szakállú, napégette képű, görbe vén ember olyan meglegedetten számlálgatja magában:

— Nyolczvannég . . . nyolczvanöt . . .

Arca kiderül, roskadozó térdei mintha új erőt nyernének. Reszkető, eres kezei sebesen rakják előbb-előbb a hosszú, görbe botot.

Rozszant viskója előtt csendesen megáll, hosszanhosszan nézi, s azután boldog mosolylyal fordul be hasadozott, szillette ajtaján.

A hogy belép, tekintete merőn egy szögletre tapad, s mintha bűvös erő tartaná hatalmában, sokáig arra az egy pontra van szögezve. Az öröm egy neme nyer kifejezést durva vonásain, a mig azt a halom kavicsot nézi, a mely rendetlen szalma-

ága mellett abban a penészes szögletben van letöltve.

Aztán oda vánszorog, lassan leül egy korhadt fatuskóra, a szegényes szoba egyetlen butorára, s apró szürke személt meglegedetten irányítja a kerek kavicsokra. Zavart elméje aranyoknak látja vele azokat.

S a hogy ott ül, halvány, száraz ajkai mozogni kezdenek . . . tompán mormogja:

— Simi Jóska némes ember, neki kurijája van . . .

Az. Gazdag, sok a pénze . . . sárga arany.

Majd még halkabban, szinte sugva, hozzá teszi:

— A lutrin nyerte . . . ott . . . Ni, hogy fénylik, hogy csillog!

Szegény Simi Jóska, szegény falu bolondja!

Mindennap elmegy, összejárja a falut és a kavics csak gyűl, csak gyűl, a mig egyszer út a végső óra s az a bozontos szakállú, napégette képű, görbe vén ember más, jobb hazába költözik.

Nem kell soká várni.

Nyomorult testét bedobják egy szűk, sötét, nedves üregbe, aztán földet hánynak rá, fekete földet.

Aztán elfeledik a falu bolondját, a lutri koldusát!

ladó fokozott igényei kielégítésére, de hogy többet elérni lehessen, nagyobb anyagi szellemi részvét kívántatnék, mert nemcsak magunknak születünk, hanem részben embertársainknak és hazánknak; ez lenne azon tér, a hol egyesült erővel, menten minden politikai pártszínezettől, törekednünk kellene hazánk anyagi gyarapodására hatni. Álljanak be alapítóik ifjú gazdátársaink, vegyenek működéseinkben részt, tervezzenek, indítványozzanak, adjanak életjelt magukról, igazolják, hogy nem felesleges a létjogosultsága ezen egyletnek és hassanak oda, hogy a vidéki egyletekkel karöltve, egyetértve, a múlt iránt méltánnyal, a jövő iránt reménytel, a magas kormány által eddig is kellő mérvben és arányban élvezett pártfogás, anyagi támogatásban részesülve, mi is igénytelen hozzájárulásunkkal az egész ország régi ohajtása szerint most alakulandó külön földmivéleési miniszterium jótékony hatását előmozditsuk és tetőzzük be az elődeink által nehezebb körülmények között keletkezett épületet azzal, hogy irántok hálánk lerovásául, nyomdokaikba lépve, a haza és közgazdaság előmenetelére közreműködhesünk.

Országgyűlés.

A pénteki ülésben b. Kaas Ivor volt az első szónok, a ki beszélt nem annyira a javaslat, mint inkább a miniszterelnök személye ellen, szokása szerint sürgetvén annak lemondását. Beszéde gombba támadásokkal és személyeskedésekkel volt telve most is, mint rendesen. Hasonló tónusból beszélt Hollaky Imre is, a ki Erdély bajaiért a miniszterelnököt okozta. Utána Boncza Miklós emelt szót, a ki egy szakszerű, figyelemre méltó beszédben foglalkozott főleg a közigazgatás kérdésével. A függetlenségi párt részéről Helfy Ignác beszélt, a miniszterelnökhöz a kabinetben történt személyváltozások okaira nézve intézvén kérdést. Felszólalt még Hock János, ki főleg kulturális ügyekkel foglalkozott. Tisza miniszterelnök röviden, határozottan utasította vissza Hollaky egy személyes kiméletlenségét a szabadelvű párt zajos helyeslése s tüntető éljenzése között.

A május 4-ki ülésen ismét a költségvetési általános vita foglalta el a házat. Detrich Péter és Zay Adolf után, kik a budget ellen beszéltek, általános figyelem és érdeklődés között Tisza miniszterelnök emelt szót s nyilatkozott előbb a szászok regále-ügyéről, majd a Hétfalu és Brassó

Apróságok.

Gyermek-ajkról.

Egy hitoktató apró tanítványainak a jó pástörrel szóló hasonlatot ohajtván érthetővé tenni, így szólt:

— Például ha ti mind kis birkacskák volnátok, akkor mi volnék én köztetek?

Mind: A nagy birka!

Gyönyörű valczer.

S. ismert zeneszerző nem rég ilyen levelet kapott egy előkelő hölgytől: „Nagy bámulója vagyok, uram! Sőt őszintén mondván, többre tartom Souppée, Verdi meg Erkelnél. A napokban egy ön által szerzett valczer hallék játszani, melyet minden áron zenedarabjaim között szeretnék látni; fájdalom azonban, címét nem tudom; azért igen szépen kérem, nekem a darab címét megírni, mert rendkívül elragadó s így kezdődik: „Tiriri tiriri tiriri, diduum diduum diridum, tiriri tréri tréridum.”

Gyors munkás.

Nagyban vitatkoznak B. és K. exoszmadiák egy társaságban, ki volt jobb és gyorsabb munkás közöttük. Végre fogadásra kerül a dolog. B. állítja, hogy most is képes tti és fonál nélkül öt perc alatt egy pár tartós börtopánt elkészíteni. De már ezt a fogadást mind tartják. Nagy a druk mindenfelől. Tudják, hogy B. nagy mester a tréfa terén is; de a tétel tiszta, a fogadás kifogástala-

között fenforgott ügyekről. Beszédének legfontosabb része az, melyben a kormány rekonstrukciójára vonatkozólag Helfynek adta meg a választ, kiemelve, hogy a mostani kabinet nem új kormány és Szilágyi pozsonyi levele, az állami adminisztrációt kivéve, mely azonban nem a közvetlen teendők közé tartozik, csak azt tartalmazza, mi a trónbeszédben s egyéb előző kormány-nyilatkozatokban foglaltatik. Horánszkynek felelve pedig megmondá azt is, hogy mikor és minő feltételek közt hajlandó távozni a kormány éléről. Különösen ez utóbbi kijelentéseit a többség szünni nem akaró, tüntetésszerű zajos éljenzéssel fogadta. Öt percnyi szünet után Apponyi Albert gróf szólalt fel. Élesen kritizálta a rekonstrukciót és támadta a kormányt, melylyel szemben, mint kijelenté, merev ellenzéki álláspontra helyezkedik. Ezután a főrendiháztól átjött izenetet jelenté be az elnök. Végül Tisza miniszterelnök Osatár két interpellációjára adta meg a választ, melyeket a ház tudomásul vett.

SZEMLE.

Orosz részről szükségesnek látják a mosakodást ama vádak ellenében, melyek nem alaptalanul vezették vissza a balkáni országokban végbement fordulatokat a régóta és elég nyíltan működő orosz áskálódásokra. De ez a mentegetőzés egyáltalán bevallás is, mert világosan mutatja, hogy egyenesen Oroszország érdekében történt mindaz, a mi Szerbiában és Romániában az utóbbi időben lefolyt. Így az orosz külügyi hivatal brüsszeli felhivatalosa, a „Nord”, legújabb számában egy pétervári sugalmazott levelet közöl, melyben az van mondva, hogy Oroszország megelégedéssel szemléli a dolgok fejlődését Szerbiában és Romániában és épen nincs ellenére, hogy bizonyos megoldások lassankint utat törnek magoknak. Oroszországnak az érintett fordulat óta tanusított magatartása, mondja továbbá a levél, eléggé bizonyítja azt, hogy Oroszország semmikép sem ohajt közbelépni, és hogy azt a külbefolyást, a melytől Románia és Szerbia megszabadították magukat, nem akarja a maga befolyásával helyettesíteni.

Ez a felhivatalos jámborkodás homlokegyenest ellentmond annak a kísérletnek, melyet legutóbb orosz részről Bulgáriában tettek s melylyel már annyira mentek, hogy Ferdinánd fejedelem megbuktatása végett békeajánlatot ajánlottak még a gyűlölt Sztambulovnak is, nyilván azt gondolva, hogy Bulgáriában minden miniszter árulóvá lesz, mihelyt az oroszok szépen beszélnek vele. Sztambulov azonban kereken visszautasította az ajánlatot. A „Corr. de l'Est” egy tudósítása így beszéli el a legújabb orosz felsülés esetét: A konstantinápolyi orosz követség tanácsosa, Onu, közölte Kálcevsz bolgár képviselővel mikor ez a török fővárosban volt, azokat a feltételeket, melyek mellett Oroszország is hajlandó lenne a Bulgáriá-

val való kibékülésre. E feltételek: 1. Ferdinánd herceg eltávolítása. 2. Orthodox vallású fejedelem választása. 3. Kötelezze magát a bolgár kormány, hogy háboru esetén szövetségese lesz Oroszországnak. Kálcevsz erről a közlésről rögtön értesítette Sztambulov miniszterelnököt, ki azonban nem is válaszolt. A nevezett lap tudósítója előtt azonban kijelenté, hogy Onu urnak a beszédjét csak tréfának veszi. „Az oroszok”, mondá, „meg akarnak bennünket csalni, a mint 1886-ban megcsaltak, mikor a Sándor fejedelem eltávolítását követelték, hogy újra Bulgáriába küldhessék Kaulbars tábornokot és előidézhessék az anarchiát. Bulgária jelenlegi helyzete előnyösebb, mint az összes többi balkáni államoké, melyek az orosz befolyásnak vannak alávetve, holott Bugária e befolyásnak ellent tudott állani és nem engedte álnok és üres ígéretekkel félrevezetni.”

A c. z. iróasztalán találta a nihilista lap legújabb számát és egy levelet, melyben őt halállal fenyegették. Putulin rendőrfőnököt elboosztatották.

Pétervárt ismét több elfogatás történt, melyek kapcsolatban állnak a legutóbbi kronstadti elfogatásokkal. Az udvar körében nagy félelem és izgatottság uralkodik.

Az 1789-ki francia forradalom századik évfordulóját fényesen ünnepelték meg május 5-én Versailles-ben. Az ünnepély helyszínén Leroyer, a szenátus elnöke, üdvözölte Carnot köztársasági elnököt, beszédében kifejtve a forradalom áldásait az emberiségre. Carnot elnök az üdvözlő beszédre hosszabb beszédben válaszolt, megemlékezvén mindazokról, kik megteremtői voltak a szabadságnak. Fölhívja a francziákat, hogy nyújtsanak békeajánlatot egymásnak. A közönség kitörő lelkesedéssel fogadta az elnök beszédét s rögtönzött ovációkban részesítette.

E lelkes ünnepély sem folylhatott le zavarok nélkül. Egy Perri nevezetű párisi teugerezés egy revolverből rálőtt a köcsiző elnökre, midőn az az ünnepély helyszínéről távozott. Az elnöknek semmi baja sem történt. A felzúdul közönség a merénlyőt ott a helyszínén meg akarta lynchelni. Kitént azonban, hogy a revolver csak is puskaporral volt megtöltve, s a merénlyő csupán a figyelmet akarta maga iránt felkeltetni. A merénlyőt mindazonáltal elfogták. Perri kihallgatása alkalmával előadta, hogy a martiniquei kormányzó igazságtalanul büntette és máshol is hiában szólat fel a jogtalan sérelem ellen; kijelenté továbbá, hogy minden fenntartási eszköz híján van s hogy felesége és három gyermeke van.

Tanügy.

Mely székely gyermekjátékok, dalok, játékközben használt szólásmódok mozditják elő a gyermekek testi egészségét, erkölcsi nevelését, és melyek hátrányosak?

(A kézdíjárasi tanítói kör gyűlésén felolvasta Hadnagy Mihály tanító.)

(Vége.)

Kevesebbet tudok rossz játékokról szólni azért, mert ezek vagy nagyok által az iskolán kívül gyakoroltatnak, vagy az iskolákban uralkodó rend és fegyelem miatt nem is merészelik behozni a gyermekek. Ilyen:

A gombozás; mindenki ismeri már régen. Igen sokszor pénzzel játszik. Hátrányairól, káros következményeiről szólni, fölösleges is. Csalás, lopás, egymás kijátszása, legutább bűnök győkezhethetnek meg általa, ha az iskolavezetők erről már eleve nem gondoskodtak volna.

A „Párose v. páratlan” sem különös játék, mert a szerencse igazságtalanságán gyakran felindul még a nagyobb gyerek is, annyival inkább a kisebb. De ugyanazon állapotok is előfordulhatnak, mint az előbbinél. Határozottan rossznak mondom.

Mit parancsol cziczuska? czimű játékot sem mondom előnyösnek. Egyik a macska, s ez a többinek parancsolja, hogy mely tárgyat kell megfogniok. Ha meg nem fogja valamelyik a macska által jelzett tárgyat, az lesz a macska. Ez, úgy hiszem, elég jelzés a játék tarthatatlansága felől.

„Haragszom rád”-ot is játszanak a gyermekek; majmolják vele a nagyokat. Ebben van is komolyság, ha a játszókat elég ügyesek és műveltek, de gyermekeknek nem ajánlanám. Ne mondjanak ők még játékból se társaik. vagy mások fölött megjegyzéseket, mert ez könnyen a mások megszólására vezethet.

Oly székely gyermek-dalokról s szólásmódokról, melyek rosszak, káros hatásuknak, nem igen emlékezhetem meg, mint ilyenek mondhatni nincsenek is. Ha használnának is ilyet a gyerekek, bizonyosan cselédfélől hallják. Ez már más kérdés is; az ezekre vonatkozó tennivalók sem tartoznak e tárgyhöz, tehát ezekről hallgatok.

Általában véve a játékokat, majd mindeniknél fordulhat elő egy kis incidens; ezért a tanítónak is résen kell lennie; sok incidens azonban ma-

gától eligazittatik vagy együtt megoldják maguk a gyerekek a kérdést. Némely játék, ha a tanító jelenlétében történik, jó, míg a nélkül bajt hoz, leginkább azért, mert a nagyobbak kiharcsolják maguk javára.

Aztán az a játék olyan dolog, hogy igen véletlen alkalmakkor is új játékot csinálnak a gyerekek, s tapasztalhatta bárki, hogy nagyon kedves a gyerekeknek az a játék, mit maga talál fel.

Hinni akarom, hogy nem élek vissza a t. Gyűlés szíves türelmével, midőn egy pár ilyet elmondok: Iskolánk udvarán egy körülbelül □-ölnyi gödröt ástak. Nekiszalad a leánysereg s kezd körbe járni a gödör körül, egy meg beáll a gödörbe s a parton járók közül valakit igyekszik bekapni. Ha sikerül, úgy ő áll ki, s a bekapott igyekszik állását másra hagyni. Ez így foly tovább, s mondhatom, hosszas időn át jól mulatnak vele.

Ugyancsak lánýkáktól láttam, hogy három kisebbet háromszög alakban leültetnek, s ezek körül összefogozva szövevényesen járkálnak. Szövevénynek nevezték el, s nem vonom kétségbe, hogy a gyermeki phantasia műve a játék is, a név is.

Fiúktól meg láttam: Összeálltak; az első sorban 5, vagy 6, a következőkben eggyel mindig kevesebb, míg hátul csak egy maradt. Az előttük állók kabátjait megfóglták s így háromszög alakban futottak. Az utolsó vezényelte a jobbra vagy balra térést. Ez sem ősi játék s mégis tetszett azoknak, a kik csinálták.

Röviden összefoglalva az említett játékokat, dalokat stb., egészben úgy mint van, vagy változtatás után jónak tartom a következőket:

1. Labdázás (legtöbbjével együtt), Cziglész. Künn a bárány, benn a farkas, felügy. m. Lakodalmazás. Hosszú-ló. Lovazás. Dugdosás. Czin-czin, bumm-bumm. Szembekötösd. Pittykövezés. Kikimagamesterségét folytassa. Hóval játszás. Cziózáás.

2. Ez a garas bujdosik. Érika a meggyfa. Repülve jön kis madárka.

3. Tüzet viszek. Kakas Istók jó napot. Tarts kaput.

A többi felsorolt játék vagy érdeklensége, vagy hátrányos voltánál fogva nem helyesítható. S ép azért én ezekről többet nem is szólok. Minden tanító tudja mit kell tennie nemcsak ezekkel szemben, de még a többivel is.

Hogy a tanítónak is ott kell lennie legtöbbször, (megelőzendő a bajt) ez is igaz. Nekik segítni kell a játék kitalálásában, vagy összeállításában. Vezetni kell őket, játszani kell velük, s ez is igaz; pedig szinte hallom, mint mondják még a szelidebb természetű tanítók is: „Istenem, Istenem, én játszom a gyerekekkel, segíték nekik a játék mindenféleségében, s a saját ügyeimet hanyagolnom kell!” Az tény, hogy helyes irányu játékkal komoly munkára szoknak a gyerekek. Tehát a játékra is fel kell ügyelni, ha azt akarjuk elérni, hogy a játék megoldást. Pedig mennyire nem ér rá játékra egy tanító! Hogy miért? erre felelet nem szükséges. Ide még sok szó férne, de itt erről szólni annyit, mint a tárgytól eltérni.

Hanem a mit eddig mindössze beszéltem, az nekem mind vagy egyéni tapasztalatom, vagy egyéni nézetem. Mindezekről az igen t. Gyűlésnek s igen tisztelt Collega uraknak bölcsebben, ügyesebben gondolkozni, fölöttük itélni, határozni, jogukban, módjukban és tehetségükben áll. Én a kérdést egész összességében megvilágítani, vagy azt eldönteni sem bízott, sem képes nem vagyok; örvendek, ha a kérdésnek épületéhez csak egy kicsinyke követ is tehettem. Helyesebben, tapintatosabban megoldani tapasztaltabb, bölcsőbb emberek kellene, mint én.

Felolvasásom végén még csak egy perczre kérem szíves türelmüket, midőn e munkára s vele együtt magamra is észrevettél teszek.

Ugyanis, érzem e munkának szerföltött hiányait, érzem, hogy semmi tekintetben a mérték meg nem üti. Jól tudom, hogy ennél többet, jobbat és élvezetesebbet kell vala előállítanom. Hogy csak ilyen mégis: méltóztassanak tapasztalatlanságnak betudni, s ama szomorú időknek, melyeket a márkosfalvi gyűlés óta át kelle élnem.

Tudom, mert magam állítam fel a szabályt: „Surlás nem jár!” De egyet nem lehet megtagadni e munkától se: a jóakaratot.

Ezt, kérem csekély magam részére is önköztől ezutánra is!

Különfélek.

— Hymen. Féryes esküvő volt folyó hó 4-én Hidvégén. Gróf Nemés Jánosnak, a kézi választókerület országgyűlési képviselőjének bájos leányát, Zsuzsika comtesse-t, vezette oltárhoz báró Kemény Pál. A nászünnepélyen részt vettek a gróf Bethlen, gr. Schweinitz, br. Bornemissza, gr. Mikes és Ugron családok. A fő-

uri ifjú szép párnak boldogságot kívánó több mint 40 távsürgöny csak növelte ebéd alatt a család örömet és fokozta jó kedvét.

— A kézdivásárhelyi postamesteri állomást Benkő Lajos kézdivásárhelyi lakos nyerte el. Benne egy derék, ügybuzgó közeget nyert az állam. Öszintén gratulálunk hozzá.

— Méltó kitüntetés. Mikszáth Kálmánt, a kitünő író, megyénk Sepsi választókerületének képviselőjét, a magyar tudományos akadémia levelező tagjául választotta.

— Kitüntetés. Ő felsége dr. Matlekovits Sándor volt kereskedelmi miniszteri államtitkár a titkos tanácsosi méltóság adományozásával tüntette ki. Matlekovics utódjává Fejér Miklós pénzügyminiszteri tanácsos fog már legközelebb kinevezettni.

— Időjárásunk. Az év legszebb hónapja ugyancsak pompás időjárással köszöntött be. Tavasziesők és meleg napfény váltogatják egymást napokint, s a természet ugyancsak rohamosan siet kárpótolni azon hátramaradást, mit az áprilisi zord idők okoztak. A légkör általában annyira átmelegedett, hogy talán a közeledő fagyos szentek nagyobb bajokat nem okoznak. Pongrácz és társai, a mi gyümölcsfaink s virágos kertjeink rémei, a jövő vasárnapon köszöntenek be, s az előjelek után ítélve, talán kegyelmesebbek lesznek, mint a megelőző években.

— Májális. A kézdivásárhelyi kereskedő-ifjak társulata folyó évi június 10-én, azaz pünkösd másodnapján, zártkörű májális rendez. A rendező bizottság már meg is alakított; addig is azonban, míg e mulatságra a meghívók szétküldetésnek, jó előre felhívjuk rá a mulatni vágyó közönség figyelmét, annival is inkább, mert a kereskedő-ifjuság által rendezett minden eddigi mulatság a legkedélyesebbek közé tartozott.

— A m. tud. akadémia folyó hó 3-án választott elnököt. E szerint Trefort örökebe Mótvös Loránd báró lépett, kinek néhai nagynevű atyja is viselte hajdan e tisztet. Az új elnök 40 éves, az egyetemen a fizika tanára s a természettudományi intézet igazgatója. Vasárnap volt az akadémia ünnepélyes nagygyűlése nagy és előkelő közönség jelenlétében. A nagygyűlést Pulszky Ferenc nyitotta meg Stoczek József alelnök helyett, ki a megjelenésben akadályozva volt. Ezután Fraknói Vilmos adott számot az akadémia múlt évi működéséről, egyenként emlékezvén meg az akadémiaának a múlt évben elhalt tagjairól. E jelentés után Keleti Károly tartotta emlékbeszédét Trefort Ágoston felett, meleg hangon méltatva működését, vezéreszméit. Majd Szász Károly olvasta fel „A velencei lidón” című nagyhatású költeményét. A költemény magas költői szárnyalással szól a trónörököséről. Szász Károlyt a közönség perczekig megtapsolta. Végül Jókai Mór beszélt. Dörgő taps üdvözölte a kosorus író, mikor az emelvényre lépett. Szólt a trónörököséről, a haza „letűnt csillagáról”, az ő ragyogó stílusában, azzal a szívet megröndítő mélabus hangjával. Feszült figyelemmel, áhítatos kegyelettel hallgatta mindenki s a beszéd végeztével perczekig tartott az elismerés és tetszés nyilvánítása, a taps és éljenzés.

— A székelyföldi iparmuzeum Marosvásárhelyt építendő csarnokának tervrajza elkészült s fel is küldetett a Székely-egylet központi választmányához elfogadás s az építési költségek kieszközlése végett. A muzeumi csarnok (egy 236 □ méter területű terem kerekén karzatokkal, egy rajz- és gyűlésterem és egy három szobából álló tisztviselői lakás) minimális számítás szerint is belekerül 19,000 frtba, ide nem értve a telket, melyet Marosvásárhely városa ingyen ad e célra. A mint értesültünk a Székely-egylet Budapestén e hónap közepén közgyűlést tart ott tárgyalni fogja ezt az ügyet. Az építési költségeit részben a Székely-egylet fedezi, részben pedig a kormánytól fog kieszközlötetni. A tervrajzot Losonczy Dénes kir. főmérnök díjtalanul készítette el.

— Vasuti zona-tarifa. A Baross miniszter által tervezett zona-tarifa a magyar államvasutak vonalain — teljesen beavatott helyről jött értesülés szerint — már idei augusztus vagy szeptember hónap folyamán életbe lép. E szerint a m. á. v. összes vonalai kilencz zonára fognak beosztatni. Brassóbtól Budapestre a vasuti díj lesz: I. oszt. 13 frt; II. oszt. 9 frt; III. oszt. 6 frt. — Ennél olcsóbb díjtételt már kívánni sem lehet.

— „Magyar Pantheon.” A magyar irodalom és művészet pártolására egyesület alakult Budapest-

ten, s kibocsátotta felhívását, mely Jókai Mór tollából ered. A felhívás kifejti, hogy a magyar irodalom, zene- és képzőművészet nem részesül magasabb társadalmi elismerésben, felkarolásban. A magas körökben van egy nagy ür: a költők és művészek helye. Hogy ezen segítsen, több előkelő hölgy, főpap és ur, írók és művészek állandó hozzájárulásával egyesületet alakított, melynek célja:

A magyar előkelő szalonokban a magyar költészetet és művészetet otthonossá tenni. Irodalmi művek művészi előadását megszokott élvezetté emelni; kiváló irodalmi művek diszkiadásainak megjelenését résztvevővel előmozdítani; festőművészek, szobrászok munkáit, nevezetesebb skiccet bemutató, megismertetni, szerzőiknek nagyobb paloták, templomok díszítéseivel tehetségeikhez méltó megbízásokat adni. — E célból az alakítandó egyesület rendezni fog: társalgási összejöveteleket, felolvasásokat, alkalmi kiállításokat, zeneestéket s azonkívül az egyesület tagjai által, különösen az egyesület számára szerzett költői, festői és zenészi műveket egy albumban összegyűjtve, kiadja. — Az egyesület tagjai résztvehetnek mindezen felolvasásokban, esteekben, kiállításokban s jutalékal az évenként legalább egyszer kiadandó albumot nyerik. S ezért tagdíjúl évenként 25 forintot fizetnek, a melyre három éven át kötelezik magukat.

— „Erdélyi Képes Ujság”, czimmez új hetilap indult meg Kolozsvárt Bródy Sándor szerkesztésében. A mutatóványaszám mult vasárnap jelent meg, gazdag tartalommal, csinos kiállítással. Az első szám Jókai Mórtól, Kiss Józseftől, Mikszáth Kálmántól, Justh Zsigmondtól stb. hoz közleményeket. Szintén változatos tartalommal jelent meg az „E. K. U.” melléklapja, a „Kolozsvári Elet” is, hasonlóképpen egy ivnyi terjedelemben. A két lap előfizetési ára együtt 4 frt egy évre. Igazán olcsó ár. Melegen ajánljuk az erdélyrészi magyarság figyelmébe.

— Rudolfinum. Csáky Albin gróf a képviselőház közoktatási bizottságának a minap adta elő azt a tervet, hogy ő a budai gimnázium fényűzősével épült és berendezett épületében egy felsőbb finnevelő intézetet akar alapítani előkelő családok gyermekei számára, a bécsi Terézianum mintájára. A kultuszminiszter ezt a tervet alkalmazni már legközelebb meg is valóítja. Egy könyvmatu lap arról értesül, hogy a budai gimnázium már a jövő iskolai évre kiköltözik a fényes épületből s helyét elfoglalja a tervezett internátus, melyet a trónörökös emlékére neveznek el Rudolfinumnak. Mindenesetre fényűzési cikk marad az új intézet, ha felállítják, mert egy fia nevelése, hir szerint, körülbelül 2000 forintba kerülne évenként.

— A párisi kiállítás furcaságai között nem utolsó dolog egy aranylánc, mely egymásba fűződő gyűrűkből van összerakva, hat méter hosszú, de azért belefér egy parányi gyűszűbe. Egy másik furcaság egy nagy tökéletességgel berendezett csónak, olyan, hogy hosszabb utakra is lehet indulni vele. Ezt a csónakot bármely pillanattal el lehet alakítani teljes hintóvá. A kocsi kerekéi 74 darab-ból vannak összerakva. Ugyancsak ez a csónak átalakítható egy léghajóvá, mely 500 kg.-nyi teherrel könnyen száll fel. — Arra vagyunk csak kíváncsiak, nincs-e kiállítva még ezenkívül a fűrdőkádák alakítható sétatálcza és a zongorává alakítható szemüveg is.

— Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) cs. kir. udv. könyvkereskedésében egy igen fontos vállalat indult meg: a népiszkolai könyvek tára, a legjelesebb szakértők által szerkesztve, a melyből most jelent meg „A magyar alkotmánytan” című mű, Dr. Csiky Kálmán műegyetemi tanár ur által szerkesztve, mely a honpolgári jogokat és kötelességeket, melyek a társadalmi élet viszonyainak alapját képezik, tárgyalja. Ara kemény kötésben csak 24 kr. — Ugyanezen vállalatban jelent meg: Földrajz a népisk. IV. oszt. számára. A miniszteri tantervhez alkalmazottan írta Dr. Brózik Károly tanár. Ara ezen keménykötésű műnek csak 20 kr. — Földrajz a népiszkolák V. osztálya számára; írta Dr. Brózik Károly tanár. Ara kemény kötésben 20 kr. — Földrajz a népiszkolák VI. osztálya számára, a miniszteri tantervhez alkalmazottan írta Dr. Brózik Károly tanár. E mű a földgömböt ismerteti. Ara kemény kötésben 20 kr. — Kuttner Sándor: Első oktatás a földrajzban, különös tekintettel a magyar szent korona országaira. Teljesen átdolgozták Suppan V. és Lauko A. 36. kiadás. A IV., V. és VI. osztály számára; ára kötvé 30 kr. Kuttner S.: Első oktatás a magyarok történetében, különös tekintettel a világtörténet nevezetesebb eseményeire. Teljesen átdolgozták Suppan V. és Lauko A. 18. kiadás; ára kötvé 30 kr. Kuttner S.: Első oktatás a természetrajzban, tekintettel az egészség- és gazdaságtanra. Átdolgozták Suppan V. és Kozocsa T. Ara kötvé 40 kr. Kuttner S.: Kis természettan a vegytan elemeivel. Teljesen átdolgozta Suppan Vilmos. Ara kötvé 36 kr. Mindenik mű Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) cs. és kir. udvari könyvkiadásában jelent meg.

A közönség köréből.*

Felolelet a „Gyergyóditrói dolgok“ czimü czikkre.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjának, a „Székelyföld“-nek, folyó évi 30. és 31-ik számában az „örült firkász“ Primipilus fenti czim alatt sok mindent össze-handabandáz.

Hogy Primipilust nem tartom válaszádsra méltónak, azt már a mult évben volt alkalmam e lap hasábjain kimutatni, de a félrevezetni szándékolt olvasó közönség iránti tekintetből mégis készítve érzem magamat a tekintetes szerkesztő ur engedelmével a szóban forgó cikksorozatra lehető rövidséggel és tárgyilagossággal felelni.

A ditrói dolgok írója a helybeli előleg-egylet gyűléséről számolva be, felsorolja, hogy kiket illet köszönet „az erélyes fellépésért“. Nagyon természetesnek találom, hogy itt is kitör belőle az irántam való jóindulat, a köszönetet tölem megtagadnia.

No de vegyük a dolgot csak sorjában.

A mezőgazdasági előleg-egylet ügye már másodszor hirczoltatott e lap olvasó közönsége elé bizonyos személyek iránt táplált gyűlölségből, de sem az egylet, sem a község jó hírnevének épülésére.

Ámbátor talán czélszerűbb lenne hallgatással ölnöm el az egylettel kapcsolatos másodszori kihívásomat is, mégis — mert némely jölelkű cikkek ildomosnak találják a szomorú eseményeket ellenséges indulatból mások rovására kiaknázni — szólni fogok az egylet viszonagságos életéről is egy-két körülmény fölemlítésével a személyem ellen fölhozott vádak megvilágítása s bizonyos állítások visszaverhetése kedvéért.

„A legrutabb igazság szebb a legszebb hazugságnál.“ Valljuk meg tehát, hogy a mezőgazdasági előleg-egylet ügye most már az illetékes kir. törvényszék elbírálása alatt áll 1888. szeptember hava óta. Hogy ezen egyletnél a volt üzletvezető kiválasztása és elhalálása után zavarok és hiányok merültek föl, az bizonyos részről nagy kedvteliséssel és még nagyobb határozottsággal állította, mely körülmény a könyvek megvizsgálását és új zárszámadás készítését eredményezte.

Az új zárszámadásokban kitüntetett hiányok addig is, míg a törvényszék a teljes valót földeríti, fedezetet igénylének, mi czélból hosszas vajdás után a volt igazgatóságnak egyik legtekintélyesebb tagja s az egylet egyik alapítója már a

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

mult évi október havában közös értekezletre hívta össze a volt igazgatóság tagjait.

Nem vitatható el ugyan az új igazgatóság farsága a zavarok tisztázása körül, de az igazsággal nem tartom összeegyeztethetőnek, ha, mint P. állítja, minden érdem kizárólag neki tulajdonítatik, mert szerintem, ha ez a közös értekezlet egybe nem hívatik s azon a legégetőbb teendők a leghelyesebben, a legnagyobb tapintattal és meggyőzőleg föl nem táratnak, bizonyos vagyok benne, hogy a hiányok ma is fődözetlenül és fennválnának.

Ezen értekezlet megtartása előtt záporként hullott a fenyegető fölszólítás s folyt a vérmesebbnél vérmesebb vita a gyűlésekben, megtörténte után az összes hiány pótolva volt.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői izenet.

Nagys. Pap M. urnak Sz. Fehérvárt. Junius végéig. Köszönjük. Szíves üdvözet!

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Egy jó könyv.

„.... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidék és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek volna; nekem és családomnak a legkülönbözőbb betegségi esetekben igen kiváló szolgálatokat tettek.“ Így és hasonlóképen hangoznak a köszönőiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Betegbarát“ czimü, rajzokkal ellátott könyv elküldéseért majdnem naponként kap. Mint az ahoz nyomtatott s a szerencsésen meggyógyítottaktól származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követése által még oly betegek is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letve, megérdemli a legkomolyabb figyelembevélt minden beteg részéről, bámi babban is szenvedjen. Kie becses könyvet megszerezni óhajlja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot“ és pontos címet s címzeze a levelező lapot Richter kiadó-intézetébe. • Lipcseben. A megküldés ingyen történik. •

SZIVES FIGYELEMBE!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ujonan berendezett és megbővített

ARANYMŰVES- és FŰSZER-ÜZLETEMET

a piacra (a tek. Fejér Antal és Károly urak tulajdonát képező, ifj. Dávid István ur kereskedése mellett levő üzlethelyiségbe) tettem át. Midőn egyuttal ugy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönségnek az édes atyám iránt oly sok éven át tanúsított szives pártfogásért forró köszönetet mondok: arra kérem, sziveskedjék azzal engem is megtisztelni. Ezt ohajtom elérni olesó árainmal és pontos kiszolgálással, méltányos eljárással üzletem mindkét ágánál.

Szives pártfogást kérve, vagyok és maradok
Kézdi-Vásárhelytt, 1889. ápril 23.

alázatos szolgálja

POLITZER RUDOLF,
aranyműves és fűszer-kereskedő.

3-3

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1888. junius hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1888. junius hó 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat	Állomások			Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)					Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)		10.59 11.16	12.12 12.09	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)		4.10	7.10		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)		1.07 1.51	1.27 1.47	
Botfalva	"		4.38	7.31		Nagy-Enyed	"		2.18	2.08	
Földvár	"		4.56	7.47		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)		3.04 3.14	2.43 2.53	
Mogyorós	"		5.18	8.02		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)		3.51 4.01	3.24 3.26	
Apáca	"		5.37	8.14		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)		5.56 6.37	5.00 6.37	5.32
Köpecz	"		5.58	8.30		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)		11.04 11.19	11.04 11.19	8.42
Ágostonfalva	"		6.07	8.36		Budapest	(érk. ind.)		10.00	6.33	1.55
Alsó-Rákos	"		6.26	8.52		A ☐ foglalt számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.					
Homoród	"		6.55	9.12							
Kacsa	"		7.16	9.25							
Bene	"		7.39	9.45							
Erked	"		8.03	10.00							
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"		8.36	10.24							
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)		9.03	10.39							
Medgyes	(érk. ind.)		9.13	10.46							
			10.37	11.47							

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délután 1 óra 55 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul reggel 6.45	Székely-Udvarhely	indul este 5.38
Székely-Keresztur	7.40	Bögöz	6.22
Nagy-Galambfalva	8.35	Nagy-Galambfalva	7.03
Bögöz	9.02	Székely-Keresztur	7.45
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 9.45	Héjasfalva	érkezik este 8.46

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.